

Списък с резюмета

на доц. д-р Деница Петкова Загорчева-Койчева

за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието (Административно и финансово управление в образователната система) в катедра „Технологично образование, предприемачество и визуални изкуства“ към Педагогическия факултет на Шуменския университет “Епископ Константин Преславски” в ДВ, бр. 41/03.06.2022 г.

I. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ

1. Загорчева, Д., *Система за успешно управление на образователната институция*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2022, с.1-193, ISBN: 978-619-201-635-7.

Резюме: Монографията представя **система за управление на образователната институция** като инструмент **на съвременния директор**, насочена към организирането на административния процес.

Предложената в монографията система за успешно управление на образователните институции структурира основните дейности и етапи при управлението на училища и детски градини. Чрез системата се представят синтезирани, систематизирани алгоритми за управление в различните области на управление. Прилагането на алгоритмите ще помогне за организацията и последователното изпълнение на различни административни дейности в обхвата на задълженията на образователния мениджър.

Защо система? Администрирането във всяка област е цялостен процес. Включва различни дейности, които могат да са повече или по-малко свързани или да нямат никаква функционална връзка помежду си. Създаването на система предполага обединяването на отделните дейности като цялостен функционален апарат.

Защо алгоритми? Всяка административна дейност можем също да разгледаме като процес в цялостния административен процес. В този смисъл административните дейности включват множество поддейности. Всяка от тях включва свои характеристики като специфика и срочност на изпълнение, нормативни изисквания и ограничения, нужда от експертен състав и др. Създаването на алгоритми към

различните административни дейности предполага структурирането им в определена последователност, произтичаща от специфичните им характеристики.

Защо е нужна системата от алгоритми? Използването на системата ще улесни директора при самопланирането и самоорганизирането на административните ангажименти така, че:

- да има поглед върху всички процеси в управляваната от него образователна институция;
- да планира и изпълнява задълженията си в срок;
- да прецизира прякото си участие и контрола;
- да взема правилни и работещи решения;
- да осигури свободно време за себе си.

Представената в монографията система за успешно управление на образователната институция е разработена в полза на директорите на образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование. Системата е с отворено съдържание, което позволява да бъдат разработени и включени и още алгоритми за управление, насочени към други дейности и процеси като задължения на директора.

Системата позволява и бързо актуализиране на отделните алгоритми при промяна на нормативната база, изменения в изискванията и сроковете, добавянето или отпадането на задължения и др.

Системата за успешно управление на образователните институции е инструмент за образователния мениджър за постигането на ефективно управление на институцията.

II. ПУБЛИКУВАНА МОНОГРАФИЯ, КОЯТО НЕ Е ПРЕДСТАВЕНА КАТО ОСНОВЕН ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

1. Загорчева, Д., *Модел за формиране на финансова грамотност като ключова компетентност за развитие на образованието*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2022, с.1-164, ISBN: 978-619-201-638-8.

Резюме: Теорията и управлението на образованието вече търсят нова почва и механизми за формирането на различни ценности в ранна възраст. През 2021 г. е приета Национална стратегия за финансова грамотност на Република България. Финансовата грамотност е включена и в Тригодишния план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 година (за периода 2021-2024). Изпълнението на стратегическите документи на национално ниво изисква един нов поглед върху цялостното управление на образованието от създаването на нови учебни предмети до формирането на устойчиви ценности в самото общество.

В настоящата монография се предлага иновативен *модел за формиране на финансова грамотност*. Моделът е разработен на база когнитивното развитие в различните възрасти и е съобразен с менталните възможности на децата и учениците в съответната възраст. Моделът е насочен към придобиване на знания и изграждане на ценности в ранна възраст, които да са в полза при цялостното израстване и развитие на обществото, свързани с икономическото и технологичното развитие, финансовото благосъстояние и административната осигуреност.

За управлението на образованието моделът има двуаспектно действие. От една страна, въвежда иновативно обучение по финансова грамотност, а от друга страна, подготвя действащите и бъдещите управленски кадри за управление на образованието и другите ключови сектори от социално-икономическия живот.

Моделът може да се използва както при обучението на студентите и в практиката на педагогическите кадри, така и като основа за надграждане или създаване на други модели в тази област. Моделът до момента няма аналог.

III. СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НЕРЕФЕРИРАНИ СПИСАНИЯ С НАУЧНО РЕЦЕНЗИРАНЕ

1. Загорчева, Д., (2021) *Model of relationships in the management of educational institutions*, IN: SocioBrains, Issue 82/2021, pp. 58-64, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online).

http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/8._Denitza_Zagorcheva.pdf

Резюме: Управлението на образователните институции е обект на постоянен обществен интерес и дискусия. В настоящата статия ще бъде направен общ преглед на мениджмънта на образователните институции през фокуса на взаимовръзките.

Целта е да се представи рамка на управлението на образователната институция с взаимовръзките при управление на процесите. Когато говорим за управление на образованието, трябва да се изходи от това, че образователните институции са основно публични институции, изпълняващи нормативно регламентирана дейност, следващи стратегии и политики на държавата и управляващи предимно държавни средства. За да се представи общ модел на взаимовръзките при управлението на образователни институции (ОИ), следва да структурират само общите елементи, които участват в системата. Нивото на управление в образователния мениджмънт може да се представи като система за управление на макрониво, на мезониво и на микрониво.

2. Загорчева, Д., (2021) *Алгоритъм за финансово управление в образователните институции*, Сборник от международна научно-практическа конференция "Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век - тенденции

Списък с резюмета
на Деница Петкова Загорчева-Койчева
и предизвикателства", том.2 (1), с. 284-291, ISBN 978-954-23-2069-2 (print) ISBN
978-954-23-2070-8 (online).

Резюме: Финансирането и управлението на образователните институции в България е една от най-дискутираните теми. Това поставя особено изискване пред педагогическите кадри, за познания и компетентности в областта на финансите и тяхното управление. В статията се представя алгоритъм за управление на финансите в училища и детски градини, който цели да оптимизира дейността на ръководителя, да запознае педагогическите кадри, да информира потребителите (ученици и родители).

3. **Zagorcheva, D. (2021). *The need for financial literacy in children as a key factor for their future career development*, Journal "Careers". Vol.1 (1), 22-27, ISSN 2815-2786**
<https://career.shu.bg/wp-content/uploads/2022/01/careers-2021-1.pdf>

Резюме: Трудовата реализация и кариерното развитие на младежите винаги са били обект на наблюдение и дискусия. Те ще стават все по-гореща тема. В сравнение с предишните поколения, съвременните деца растат в една много по-голяма степен на комфорт – задоволени потребности, достъпно образование, свобода да избират, възможност за мобилност и под. Тези неосезаеми предимства, обаче дават и своя негативен отговор като формиране на пасивно отношение, negliжиране на образованието, не развиване на определени ценности, високо самочувствие и усещане за пълна сигурност. Ранната реализация на трудовия пазар, често пъти се приема като отговорност единствено на родителите. Съвременните условия, обаче налагат, „стартирането“ и приемствеността на младежите на трудовия пазар, да станат ангажимент на обществото като цяло.

Статията се фокусира върху потребността от финансова грамотност в детско-юношеска възраст, като ключов фактор за включването им като младежи в трудовия пазар и кариерното развитие.

4. **Загорчева, Д., *Управление на поведението и отношенията в колектива*, IN:SocioBrains, Issue 89/2022, pp. 172-176, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online)**

http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/23._Denitza_Zagorcheva_89.pdf

Резюме: Успешното управление на всяка организация е в голяма зависимост от взаимодействието и отношенията между персонала. Приемаме, че отношенията помежду ни се формират по естествен път от индивидуалните ни характеристики като възпитание, образование, умения, познание, ниво на интелект, морал и т.н. В действителност всички личностни характеристики определят поведението ни в различни ситуации и групи. Те са основа за формирането на поведение у дома, в неформална обстановка или на работното място.

5. Загорчева, Д., *Измерване на финансовата грамотност като ключова компетентност за развитие на образованието*, IN: SocioBrains, Issue 87/2021, pp. 93-106, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online)
http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/12._Denitza_Zagorcheva_87.pdf

Резюме: Финансова грамотност през последните години става все по-актуална тема. Развитието на технологиите, глобализирането на финансовите отношения, икономическото развитие, мобилността на парите и скоростта на трансакциите са само малка част от причините, провокиращи нов начин на мислене и финансова подготовка, за да сме адекватни на промените, развитието и разрастването на финансовия сектор.

Разбирането за обща финансова грамотност провокира такова поведение на индивидите, чрез което да балансират финансовите си претенции и финансовите си възможности.

6. Загорчева, Д., (2022) *Management of quality of education as a key factor for the professional development of pupils*, Journal “Careers”. Vol.2 (1), 35-40, ISSN 2815-2786 (print), ISSN: 2815-3111 (online)
<https://career.shu.bg/wp-content/uploads/2022/07/careers-2022-v2-br2.pdf>

Резюме: Професионалното самоориентиране при младежите е тема, която е изключително актуална през последните години и показва промяна в нагласите и стремежите на младото поколение. Дискусионен е и въпросът за ролята на образователната среда и семейството при избор на сфера на дейност и реализация. В сравнение с предишните поколения, съвременните деца растат в една много по-голяма степен на комфорт – задоволени потребности, достъпно образование, свобода да избират, възможност за мобилност и под. Това ги тласка към избор на професионална реализация, като не отчитат съответствието си с изискванията на професионалната област: личностни черти, интелектуално ниво, физически способности, стартови познания и професионална култура. При избора на професионално развитие не се отчита и външните влияния: икономическа обстановка, динамика на трудовия пазар, автоматизираност и технологично развитие.

Подпомагането на младите хора в професионалното им ориентиране следва да е ангажимент не само на семейството, но и на образователната система. Ролята на образователната система в случая е важна, защото съзнателният и разумен избор на професия се формира от провокиран интерес по различни дисциплини, натрупани познания, поведенчески характеристики и лични способности.

7. Загорчева, Д., (2022) *Финансиране на образованието в България за периода 2001-2020 г.*, Journal “Careers”. Vol.2 (1), 45-50, ISSN 2815-2786 (print), ISSN: 2815-3111 (online)
<https://career.shu.bg/wp-content/uploads/2022/07/careers-2022-v2-br2.pdf>

Резюме: Образованието е основен ангажимент за всяка държава, за да формира поколение готово да се реализира, да изгражда и да съхранява създаденото. Политиките

Списък с резюмета
на Деница Петкова Загорчева-Койчева

в образованието са насочени към директен трансфер на знания от учителите към учениците, но и изграждане на умения за самостоятелно и критично мислене, за работа в екипи личностно развитие.

Финансирането на образованието е ключов фактор за постигането на планираните дейности в Стратегическата рамка.

8. **Загорчева, Д., (2022) *Училищният директор – ръководител или изпълнител***, IN: SocioBrains, Issue 92/2022, pp. 108-113, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online)

http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/18._Denitza_Zagorcheva_92.pdf

Резюме: Управлението на образованието винаги е било една от най-дискутираните теми в обществото. Отговорността е многоаспектна – национална политика, регионални възможности, потребителски потребности и ангажименти на ръководителите. Образователният мениджър, като краен изпълнител и отговорен за цялостния процес, трябва да намери релацията между всички ангажирани институции и лица. Директорът излиза от педагогическите среди. За него педагогическата дейност, подходът към децата и учениците, диалогът с родителите и институциите са до болка познати. Ролята на управлениец обаче е нова. Изисква познание в различни области, включва нови отговорности, променя самоорганизирането му в личен и служебен план. В ролята на управленец всъщност той съчетава две роли – роля на ръководител и роля на изпълнител.

9. **Загорчева, Д., (2022) *Формирането на ранна финансова грамотност като иновативен метод при управлението на качеството на образованието***, IN: SocioBrains, Issue 92/2022, pp. 95-100, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online)

http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/16._Denitza_Zagorcheva_04.pdf

Резюме: Качеството на образователните услуги е обект на постоянен обществен интерес и дискусия. Съвременния поглед е насочен към включването на различни обществени науки и познания в учебното съдържание. Статията се фокусира върху формирането на ранна финансова грамотност, като иновативен метод при управлението на качеството в образованието. Целта е да се представи представим ползите от ранната финансова грамотност у децата, като ключов фактор за бъдещото им развитие и реализация. В този смисъл формирането на ранна финансова грамотност, можем да определим като иновативен подход при управлението на качеството в образованието.

10. **Загорчева, Д., *Правни аспекти при финансирането на училищата***, IN: SocioBrains, Issue 93/2022, pp. 1-7, Journal homepage: www.sociobrains.com, ISSN 2367-5721 (online)

http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/1._Denitza_Zagorcheva.pdf

Резюме: Предучилищното и училищното образование са една от най-чувствителните теми за обществото. Ангажиментът към децата, често пъти се преплита между желанията на родителите, потребностите на самите деца, възможностите на образователната система и отговорността на държавата. Ако обърнем предходното изречение: държавата е отговорна да изгради образователна система, която да осигури възможност за задоволяване на образователните потребности на потребителите. Осигуряването на публични блага се финансира от държавата, в съответствие с приетите от нея механизми.

IV. ПУБЛИКУВАНИ ГЛАВИ ОТ КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФИЯ

1. Добрева, С., Димитрова, Н., Загорчева, Д. (2022) *Актуални проблеми на управлението на образователните институции*. УИ „Епископ Константин Преславски“, ISBN 978-619-201-555-8, 1-199. (две глави от монографията)

Резюме: Днес образователните институции функционират и се развиват в условията на бързо променяща се среда. Това изисква да са гъвкави, за да се адаптират към постоянните промени (икономически, нормативни, политически, провокирани от кризи и др.), без да осуетят дейността си и да продължат да функционират за постигане на поставените цели.

Във двете глави от монографията са разгледани управлението на риска и финансовото управление на образователните институции, като основни области на управление в административно-управленската дейност на директора.

V. УНИВЕРСИТЕТСКИ УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ ПОСОБИЯ

1. Загорчева, Д., *Финансов мениджмънт в образованието – управление на делегирания бюджет*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2022, ISBN: 978-619-201-587-9, 1 – 172.

Резюме: Управлението на финансите в образованието има своето място за решаването на проблемите, свързани с набирането, разпределението и ефективното усвояване на ресурсите. Всички тези предизвикателства поставят високи изисквания пред съвременния образователен мениджър за познания в областта на финансите, отчетността и контрола. Секторът образование има водещо място в размера на публичните разходи. Разпределението и ефективното управление на разходите за образованието оказват съществено влияние върху икономическото и социално развитие на страната. Учебникът „Финансов мениджмънт в образованието – управление на делегирания бюджет“ има за цел да формира знания по въпроси, свързани с планирането, изпълнението, отчитането и контрола на делегирания бюджет. Това ще подготви

Списък с резюмета
на Деница Петкова Загорчева-Койчева

студентите като бъдещи специалисти в областта на финансовото управление и ръководители на образователни институции.

2. Загорчева, Д., *Финансова отчетност и контрол в образованието*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2022, ISBN: 978-619-201-598-5, 1 – 204.

Резюме: Информацията във финансовите отчети на образователните институции е формираща при консолидирането на отчета за изпълнението на държавния бюджет. Това поставя високи изисквания към нейното съдържание, достоверност и пълнота. Информацията във финансовите отчети е и основен пътеводител при вземането на управленски решения от директорите на образователни институции. Тези предизвикателства поставят високи изисквания пред съвременния образователен мениджър за познания в областта на финансите, отчетността и контрола.

Учебникът „Финансова отчетност и контрол в образованието“ има за цел да формира знания по въпроси, свързани с текущата и годишната отчетност и с контрол на делегирания бюджет. Това ще подготви студентите като бъдещи специалисти в областта на финансовата отчетност и като ръководители на образователни институции.

3. Загорчева, Д., *Финансов мениджмънт в образованието (учебно пособие)*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2022, ISBN: 978-619-201-622-7, 1 – 112.

Резюме: Учебното пособие „Финансов мениджмънт в образованието“ има за цел да надгради получените знания, като чрез различни казуси и задачи осигури и практическа б подготовка по въпроси, свързани с планирането, изпълнението, отчитането и контрола на делегирания бюджет. Това ще подготви студентите като бъдещи специалисти в областта на финансовото управление и ръководители на образователни институции. Учебното пособие по дисциплината финансов мениджмънт в образованието е предназначено за подготовка на студенти. Съдържанието е пряко свързано с учебната програма по дисциплина. Учебното пособие ще е полезно и за ръководителите на образователни институции на всички нива, както и за специализанти по управление на образованието и други педагогически специалисти. Освен това, то може да се използва от всички, които имат научни или други интереси в областта на управлението и финансите.

4. Загорчева, Д., *Кратък речник на специализираната лексика в нормативната уредба за предучилищното и училищното образование*, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен, ISBN: 978-619-201-610-4, 1 – 140.

Резюме: В работата ми със студенти и специалисти с практика в образователни институции често ми се налага да търся подходящи дефиниции за термини и фрази, които да са едновременно легални, разбираеми и приложими за образователните институции. Много от понятията имат широко разбиране, което не е приложимо в

конкретни сфери, а се изисква тясното им, конкретно дефиниране за съответната област или в даден контекст.

В нормативните и стандартизираните документи определени термини/фрази, извън широкото си разбиране, имат точно определена правна стойност, за да обективират действия, бездействия, права, задължения и др. Неразбирането и неправилното представяне на тези термини и фрази, може да доведе до неточно изпълнение на задълженията, неправилно разбиране на правата и други негативни последици.

Краткият речник на специализираната лексика в нормативната уредба за предучилищното и училищното образование не представя нови или авторски дефиниции. В него са подбрани и систематизирани дефиниции на термини, основани на законови норми.

Речникът е предназначен за подготовка на студенти, обучаващи се в професионални направления „Теория и управление на образованието“ и „Педагогика на обучението по ...“, като учебно пособие. Речникът ще е полезен в практиката на специалисти, работещи в системата на предучилищното и училищното образование.

Изготвил:

Деница Петкова Загорчева-Койчева